

„Śpiesz się przy kupowaniu ziemi, żonę wybieraj powoli”

O żydowskich zwyczajach weselnych w opowiadaniu „Igła” I. B. Singera

Cele operacyjne:

Uczeń:

- rozwiązując krzyżówkę wzbogacając słownictwo czynne o terminy związane z kulturą i tradycją żydowską;
- analizuje elementy świata przedstawionego w opowiadaniu Igła;
- pisze plan wydarzeń w opowiadaniu Igła
- opisuje żydowskie obrzędy weselne;
- operuje słownictwem związanym z kulturą i tradycją żydowską;
- układa z rozsypanki wyrazowej znane sentencje kulturowe;
- wyjaśnia znaczenie terminów z kultury żydowskiej;
- przygotowuje rysunek ilustrujący opowiadanie Isaaca Bashevisa Singera.

Środki dydaktyczne:

- kserokopia tekstu opowiadania Isaaca B. Singera „Igła” (z książki Sens i inne opowiadania)
- słowniki wyrazów obcych
- kserokopia krzyżówki do wypełnienia
- fragmenty nagrania muzycznego Skrzypek na dachu oraz sprzęt do odtwarzania
- rozsypanka wyrazowa
- ilustracje (reprodukcje obrazów Marca Chagalla oraz innych twórców, przedstawiające obrzędy żydowskie)
- arkusze papieru i kredki

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel rozdaje kserokopie krzyżówki, a uczniowie w parach odgadują hasła. Poziomo: 1) żydowski dom modlitwy; 2) jeden z języków Żydów europejskich; 3) kobieta kojarząca małżeństwa; 4) przełożony żydowskiej gminy religijnej; 5) wyższa szkoła talmudyczna dla nieżonatych studentów; 6) najstarszych pięć ksiąg Pisma Świętego.

SYNAGOGA JIDYSZ SWATKA RABIN JESZIWA TORA

2. Po odgadnięciu hasła głównego uczniowie wyjaśniają na podstawie słownika wyrazów obcych znaczenia terminu szabat.

3. Na wcześniejszej lekcji uczniowie otrzymali kserokopie tekstu opowiadania Igła (bez podania tytułu utworu) i mieli się z nim zapoznać. Znając utwór, uczniowie układają plan wydarzeń w układzie chronologicznym:

- 1) wyprawa Ester Rozy z przyjaciółką, do Zamościa;
- 2) wizyta w sklepie bławatnym Lublinera;
- 3) próby zakupu igły z wielkim uchem;
- 4) nerwowe zachowania sprzedawczyni;
- 5) wizyta kobiet w magazynie Zelig i Izbicera;
- 6) uprzejmość dziewczyny wobec marudnych klientek;
- 7) przyozdobienie szyi sprzedawczyni zaręczynowymi koralami;
- 8) ślub syna Ester Rozy ze sprzedawczynią.

4. Nauczyciel przeprowadza konkurs na tytuł utworu, który ma być podany w formie równoważnika zdania.

5. Uczniowie zgłaszają pomysły i je uzasadniają, a następnie głosując wybierają najciekawszą ich zdaniem propozycję. Po ogłoszeniu wyniku, uczniowie poznają rzeczywisty tytuł opowiadania.

6. Nauczyciel przeprowadza następne ćwiczenie. Jest to układanie z rozsypanki wyrazowej znanych sentencji kulturowych:

- 1) „Łatwiej jest wielbłądowi przejść przez ucho igielne niż bogatemu wejść do królestwa niebieskiego (Mt 19,24);
- 2) „Z igły robić widły?;
- 3) „Ubierać się jak spod igły?;
- 4) „Znaleźć igłę w stogu siana?

7. Po przeprowadzonym ćwiczeniu uczniowie wspólnie zastanawiają się, która sentencja najtrafniej oddaje sens opowiadania Singera.

8. Nauczyciel prezentuje uczniom ciekawostki (zapisane na tablicy) związane ze zwyczajami weselnymi różnych narodów. Uczniowie, na podstawie przeczytanego tekstu, drogą eliminacji (skreślenia), wybierają zwyczaje żydowskie, np.: śluby najczęściej odbywały się na początku i pod

koniec sezonu zbiorów we wtorek lub piątek; swatka za kojarzenie par otrzymywała od 1,5 - 2% sumy posagu panny młodej; przed ślubem spisywano umowę, jak długo i u kogo będą mieszkali małżonkowie po ślubie; w ortodoksyjnych rodzinach pannie młodej po ślubie ścinano włosy i golono głowę; młodą parę obowiązywał biały strój; obrzucano ją ziarnami pszenicy, orzechami i ryżem z okrzykiem „mnóżcie się”.

9. Uczniowie wypisują z tekstu opowiadania Singera słowa pochodzące z kultury żydowskiej (pejsy, Szawuot, Tora, rabin, reb, dom nauki, Talmud, mazel tow, chupa, taniec czystości, jesziwa) i na podstawie słowników odszukują ich znaczenia.

10. Nauczyciel przeprowadza ewaluację zajęć: prosi uczniów o wnikliwe obejrzenie reprodukcji obrazów Marca Chagalla lub innych twórców żydowskich, a następnie, podczas słuchania piosenek z musicalu Skrzypek na dachu, wykonanie w parach rysunku, będącego ilustracją do opowiadania Igła (rysunek powinien zawierać poznane w czasie zajęć elementy kultury żydowskiej).

11. Nauczyciel podsumowuje lekcję, podkreślając fakt, że kultura żydowska stanowi nieodłączny element polskiej historii, należący generalnie do przeszłości. Warto zatem poznawać historię narodów żyjących w granicach przedwojennej Rzeczypospolitej. Uczniowie na zasadzie burzy mózgów podają przykłady potwierdzające obecność tradycji żydowskiej we współczesnym Lublinie i na Lubelszczyźnie.